

- دوشنبه ۱۶ اسفند ماه ۱۴۰۰**
- سال دوازدهم - شماره ۲۲۵۶**

سپهرغرب، گروه شهر – طاهره ترابی‌مهوش؛ عضو هیئت‌علمی دانشگاه بوعلی سینا همدان از نداشتن چشم‌انداز در حوزه شهری همدان خبر داد و گفت: سال‌ها است خبرگان حوزه شهر بر حرکت بی‌هدف شهر همدان تأکید کرده و خواهان تدوین چشم‌انداز شده‌اند.

اهمیت چشم‌انداز و چشم‌اندازسازی در تعیین سرنوشت اقتصادی، اجتماعی و کالبدی شهرها و محلات به‌گونه‌ای است که می‌توان آن را به‌مثابه («مغز») فرایند برنامه‌ریزی و طراحی شهری راهبردی محسوب کرد. در وضعیت کنونی، یعنی در عصر جهانی شدن و تشدید رقابت شهرها که بر سر کسب سهم بیشتری از ثروت‌ها، استعداد‌های درخشان و جلب توجه جامعه بین‌المللی صورت می‌گیرد، امر تدوین و اجرای چشم‌انداز برای شهرها دیگر نه یک «انتخاب» بلکه به یک «ضرورت» بدل شده است، حال آنکه اگر موضوع را بیشتر رصد کنیم که در زمینه فرایند چشم‌اندازسازی مدل‌های گوناگونی وجود دارد و در زمینه تأمین مشارکت مردم و استخراج چشم‌انداز مشترک نیز تکنیک‌های متنوعی در دسترس است، اما در شهری همچون همدان به سابقه تمدنی بسیار غنی هنوز مدیران حوزه شهر به این باور نرسیده‌اند که باید چشم‌اندازی بر مبنای واقعیت موجود در شهر ترسیم کنند؛ بنابراین با هر تغییر و یا آمدررفت مدیران جدید در بحث مدیریت شهری، سمت و سوی اجرای پروژه‌ها در بخش‌های مختلف تغییر می‌کند و این چرخه معیوب مدیریت نتیجه‌ای جز سردرگمی شهر و شهروندان به‌دنبال نداشته و ندارد.

بر این اساس با توجه به اهمیت موضوع برآن شدیم تا در این باره گفت‌وگویی را با عضو هیئت‌علمی دانشگاه بوعلی سینا همدان ترتیب دهیم که در ادامه می‌خوانید:

محمدرضا عراقچیان با بیان اینکه برنامه‌های حوزه مدیریت شهری را به لحاظ زمانی می‌توان در قالب برنامه کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت گنجانند گفت: نوع دیگری از برنامه وجود دارد که به آن چشم‌انداز گفته می‌شود و افق توسعه شهر را با توجه به دیدگاه‌های موجود و مبنایی نظری مشخص می‌کند.

وی با تأکید بر اینکه برنامه چشم‌انداز شهری

و یا همان برنامه CDS برنامه‌ریزی استراتژیک توسعه شهری فارغ از زمان است، خاطرنشان کرد: در چشم‌انداز شهری سه هدف یعنی رسیدن به یک مدیریت شهری خوب، رشد اقتصادی شهر و در نهایت نزدیک کردن افشار مختلف شهری در ابعاد مختلف و به تعبیر بهتر پر کردن شکاف‌ها ازجمله کاهش فقرشدنی اجتماعی در شهر و رسیدن به تفاهم فرهنگی و غیره دنبال می‌شود. عضو هیئت‌علمی دانشگاه بوعلی سینا همدان با اشاره به اینکه در کشورهای مختلف دنیا برای چشم‌اندازهای شهری چهار ویژگی را مطرح می‌کنند بیان کرد: نخست اینکه شهر قابلیت رقابت‌پذیری داشته باشد یعنی بتواند از منظر سرمایه‌گذاری، اقتصادی، رشد، اشتغال و غیره با دیگر شهرها رقابت کند.

عراقچیان افزود: ویژگی دوم این است که شهر دارای قابلیت زندگی و به اصطلاح زیست‌پذیری باشد بدین مفهوم که شهر از منظر مباحث اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، زیست محیطی و غیره قابلیت زندگی کردن پیدا کند.

این کارشناس حوزه شهر با تأکید بر اینکه ویژگی چهار چشم‌انداز، ایجاد امکان برای اداره مناسب شهرها است تشریح کرد: به این معنا که باید سازمان مدیریت شهری منظم و مرتبی داشته باشیم.

عراقچیان با اشاره به اینکه برای داشتن مدیریت شهری منظم و مرتب سه اصل را باید در نظر گرفت خاطرنشان کرد: پاسخگویی در مقابل عملکرد، شفافیت در ابعاد مختلف و رقابت‌پذیری یعنی خارج شدن از انحصار در فعالیت‌های شهری ازجمله این اصول است.

شهر نیازمند تشکیلات چشم‌انداز شهری

وی با بیان اینکه در چشم‌انداز شهری آنچه مسلم است اینکه باید یک تشکیلات و یا سازمانی

سپهرغرب خطاب به مدیریت شهری هشدار داد:

همدان شهری فاقد چشم‌انداز

مدیریت شهری در خصوص چگونگی پیشنهاد پروژه و اجرای آن در نبود چشم‌انداز پاسخگو باشد

داشته باشیم که دائماً شهر را در بخش و ابعاد مختلف ازجمله وضعیت اقتصادی، مباحث اجتماعی و معیشتی، رقابت‌پذیری شهر و غیره رصد کند گفت: متأسفانه هنوز این بستر در شهر همدان وجود ندارد.

این نظریه‌پرداز حوزه شهر ادامه داد: نکته بعدی اینکه مجموعه تنظیم‌کننده چشم‌انداز شهری باید برنامه خود را آشکارا و در منظر همه اشخاص ارائه کند زیرا این مهم در جلب مشارکت اجتماعی شهروندان درشهر مؤثر واقع می‌شود. عراقچیان با بیان اینکه جلب مشارکت نقش آفرینی مردم در برنامه چشم‌انداز شهری به دو طریق مستقیم و غیر مستقیم اتفاق می‌افتد تشریح کرد: در روش مستقیم ما باید نظام پیشنهادات سازمان‌ها را داشته باشیم که بتوانند با مراجعه به مدیریت نظام، پیشنهادات و نظرات خود را درخصوص تنظیم چشم‌انداز شهری ارائه کنند.

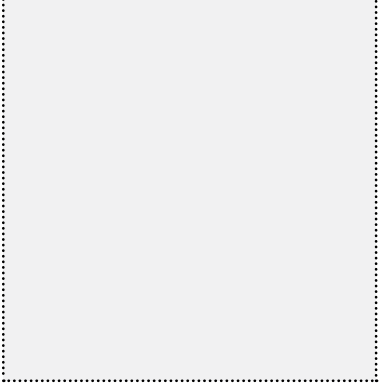
وی ادامه داد: در روش غیر مستقیم اعضای هیئت‌علمی دانشگاه بوعلی سینا همدان با بیان اینکه چشم‌انداز شهری را باید بر اساس آن تعیین چشم‌انداز و یا همان استراتژی بلندمدت توسعه شهر ورود کنند.

این استاد دانشگاه با تأکید بر اینکه ایجاد سازمانی برای مدیریت چشم‌انداز شهری از دیگر الزامات مدیریت شهری در این باب است، ابراز کرد: این مهم در نظارت دقیق بر اجرای برنامه چشم‌انداز از اهمیت بالایی برخوردار است.

عراقچیان با تأکید بر اینکه اگر همه آنچه در بالا عنوان شد همچون نظارت و ارزیابی مستمر بر برنامه چشم‌انداز و درعین حال داشتن استراتژی در دستور کار قرار گیرد مدیریت‌های کوتاه‌مدت افراد دیگر قادر به تغییر فرایند نخواهد بود خاطرنشان کرد: درواقع برنامه باید به‌گونه‌ای پیش برود که تغییرات مدیریتی روند چشم‌انداز را تغییر ندهد.

وی با بیان اینکه اجرای درست چشم‌انداز توقع رشد در ابعاد مختلف و درعین حال ایجاد مکانیزم‌های نظارتی کارآمد را به‌دنبال خواهد داشت ابراز کرد: آنچه درباره چشم‌انداز شهری باید مورد تأکید باشد این است که چشم‌انداز یک نسخه نیست که بتوان به همه شهرها آن را تسری داد بلکه باید بر اساس موقعیت زمانی و مکانی

شهر – اجتماعی

قابل انعطاف باشد.

وی با اشاره به اینکه چشم‌انداز باید کاملاً بومی ترسیم شود ابراز کرد: بر این اساس اصرار همه کارشناسان برنامه‌ریزی و مدیریت بر این است که افرادی که تنظیم‌کننده و نگارنده چشم‌انداز شهری هستند باید آشنایی کاملی با مباحث بومی شهر داشته یعنی کاملاً رفتارهای شهروندان و مدیران را در حوزه شهر مورد نظر درک کرده و خود نیز دارای قدرت تحلیل بسیار بالا از شهر و منطقه باشند.

این کارشناس مباحث شهری ادامه داد: تحقق مباحث عنوان‌شده به شرطی است که نویسنده برنامه چشم‌انداز بومی باشد.

عراقچیان با تأکید بر اینکه اگر بخواهیم شرایط همدان را به لحاظ چشم‌انداز شهری رصد کنیم باید بگویم سالیان سال است که برنامه‌ریزان شهر و معماران معتقدند که بدون هدف در حرکت است گفت: به این معنا که شهر دارای چشم‌انداز نبوده و اگر هم بوده در حوزه کلان استان بوده نه در حوزه مدیریت شهری.

وی افزود: بنابراین در حوزه مدیریت شهری انتظار می‌رود شهرداری‌ها با کمک شورای مشاوران برنامه‌ریزی، چشم‌انداز را با اولویت قرار دادن افراد بومی و مشورت با متخصصان به خدمت بگیرد.

این کارشناس مباحث شهری، با اشاره به اینکه لزوم تدوین چشم‌انداز از ابتدای دوره قبل شورای

اسلامی شهر توسط کارشناسان و متخصصان دنبال شد اما تا آخرین سال فعالیت شورا خبری نبود ابراز کرد: در این روند یک مشاور غیر بومی و به اعتقاد بنده غیر کارشناس بنا به رزومه کاری پیشین وی طی چند سال اخیر در همدان برای تدوین چشم‌انداز انتخاب شد.

عراقچیان با اشاره به اینکه وی جلسه‌ای را با کارشناسان حوزه شهری برگزار کرد تا از ره‌آرود طوفان فکری نتایج مورد نیاز خود را واکاوی کند اما به نظر بنده در این فرایند موفق نبود افزود:

تقریباً سه سال از انتخاب این فرد می‌گذرد اما عملاً چیزی برای شهرداری حاصل نشد.

وی افزود: در حوزه نظارت و برنامه‌ریزی شهری و یا بهتر بگویم معاونت برنامه‌ریزی شهرداری افراد خیره و کارشناس وجود دارد پس پیشنهاد می‌کنیم مدیریت تدوین این برنامه را دفتر برنامه‌ریزی شهرداری بپذیرد و در پی آن تعدادی از کارشناسان بومی خیره را در بخش‌های مختلف مورد نیاز اسم از اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، شهری، معماری، شهرسازی و غیره به‌کار گیرد تا بتواند یک چشم‌انداز بلندمدت برای شهر همدان ترسیم و در پی آن برنامه‌های کوتاه‌مدت یا همان اکشن پلان‌ها به‌صورت سالانه ارائه شود.

عضو هیئت‌علمی دانشگاه بوعلی سینا همدان با بیان اینکه یکی از سؤالات بنده طی چند سال اخیر همواره این بوده که چگونه مدیریت شهری و شورا نسبت به بودجه‌ریزی (هزینه‌های عمرانی) برای شهر و پروژه‌ها درصورتی که چشم‌اندازی برای شهر وجود ندارد اقدام و آن

روزنامه صبح حزب کشور

را تصویب می‌کنند؟ تشریح کرد: آنچه مسلم است اینکه بودجه وابسته به برنامه درازمدت و چشم‌انداز است حال آنکه همدان از داشتن چنین برنامه‌ای تاکنون محروم بوده است.

عراقچیان در پاسخ به این سؤال که نداشتن چشم‌انداز چه آفتی برای شهر به‌دنبال خواهد داشت؟ گفت: مسئله این است که هر شهرداری با دیدگاه مختلف اجتماعی، سیاسی و غیره وارد و برنامه خود را اعمال و این روند با تغییر و جابه جایی مدیریت‌ها در نبود چشم‌انداز ادامه پیدا می‌کند.

وی با تأکید بر اینکه این اتفاق ناخوشایند در حال حاضر در تمامی شهرهای استان در نبود چشم‌انداز در حال رخ دادن است تصریح کرد: در واقع با تغییر شورا و شهردار، ایده‌آل‌های شهری نیز تغییر پیدا می‌کند.

این استای حوزه شهر با بیان اینکه در نبود چشم‌انداز در واقع بودجه شهری را برای اجرای پروژه‌ها دور می‌ریزیم چون پروژه‌هایی را اجرا می‌کنیم که نمی‌دانیم باید در برنامه آتی شهر باشد یا نه، تأکید کرد: اجرای پارک ولایت و اکباتان، پروژه بلوار ارم، پیاده‌راه‌های اکباتان، میدان و پیاده‌روسازی در کل شهر ازجمله این پروژه‌ها است.

عراقچیان با طرح این سؤال که چنین پروژه‌هایی بر مبنای کدام سند چشم‌اندازی طرح و برای اجرای آن هزینه شده است؟ گفت: در این باره شوراه‌ا و شهرداران دوره‌های قبل باید پاسخگو باشند.

پوشش داده شود.

به نظر شما عملکرد گروه‌های جهادی چه تأثیری بر رفع محرومیت‌زایی و کاهش آسیب‌های اجتماعی داشته است؟

محرومیت‌زدایی مناطق کم‌برخوردار توسط گروه‌های جهادی بسیج سازندگی یک کار بسیار ارزشمند و در نوع خود بی‌نظیر است و مهم‌ترین رکن و اساس جامعه اسلامی به‌شمار می‌آید. در واقع می‌توان گفت هیچ خدمتی در دین اسلام بالاتر و یا ارزش‌تر از کمک‌رسانی به محرومان نیست و افرادی که در این راستا با کمترین امکانات تمام تلاش خود را به‌کار خواهند گرفت اجر دنیوی و اخروی آنان در نزد پروردگار محفوظ است.

در این راستا مقام معظم رهبری در سال ۱۳۹۸ با جمعی از جهادگران دیدار داشتند و در آن دیدار خطاب به جهادگران فرمودند که زبان بنده قاصر است که از زحمات شما تشکر کنم و اجر شما را خداوند متعال می‌دهد.

حضور جهادگران سبب دلگرمی اهالی روستا می‌شود ضمن اینکه معمولاً جهادگران کارها و مشکلات مردم را زودتر حل می‌کنند. حال با توجه به آنچه گفته شد تجربه نشان داده که هر زمان پای مردم به اجرای برنامه‌های مهم و بزرگ باز شد، نتایج مطلوبی به دست آمده. از ابتدای انقلاب تا به امروز برنامه‌ها و فعالیت‌هایی که رنگ و بوی مردمی داشته و از دل مردم برآمده همواره تأثیرگذار بوده و به سرانجام رسیده است.

یکی از نشانه‌های این مهم، ایجاد و راه‌اندازی گروه‌های جهادی در کشور بود. گروه‌های جهادی که فلسفه‌ای جز خدمت می‌باشند و بدون چشم‌داشت به محرومان و آسیب‌دیدگان نداشته‌اند، در صحنه‌های مختلف اجتماعی همچون بلایای طبیعی و محرومیت‌زدایی از محرومان به میدان آمده و در گمنامی کامل به خدمت‌رسانی به افشار محروم و نیازمند کشور پرداخته‌اند.

گروه‌های جهادی مختلف تاکنون خدمات نمربخشی را در مناطق محروم انجام داده‌اند و هر زمانی که نقطه‌ای از کشور با بحران مواجه شد، برای خدمت به هموعان خود در عرصه حاضر شده‌اند. با شیوع بیماری کرونا و فرمان رهبر معظم انقلاب اسلامی مبنی بر کمک مؤمنانه و مواسات، فعالیت گروه‌های جهادی در کشور نیز رنگ و بوی دیگری به خود گرفت و بسیاری از آن‌ها به‌صورت خودجوش به اجرای طرح‌های مختلف به‌ویژه طرح‌های مربوط به معیشت اقدام کرده‌اند.

سپهرغرب، گروه اجتماعی – عطیه صفی‌زاده؛ یک طلبه جهادگر گفت: به عقیده بنده در حال حاضر عدم سواد رسانه‌ای مهم‌ترین تهدید قشر آسیب‌پذیر به‌شمار می‌رود، چراکه در دو سال گذشته به دلیل مجازی شدن آموزش، اکثر افراد صاحب یک گوشی هوشمند شدند که از قبل با آن آشنایی نداشته و از طرفی به دلیل گسترش فضای ارتباطی و مجازی، این افراد هم وارد این موضوعاتی آشنا شدند که مناسب سن آن‌ها نبوده و این امر سبب آسیب در حواشی شهر شده است، به همین دلیل توصیه می‌شود که کارشناسان سواد رسانه هرچه زودتر به کمک گروه‌های جهادی بشتابند و سواد رسانه را به والدین فرزندان روستایی آموزش دهند.

عشق خدمت که در سرت باشد، پیر و جوان، زن و مرد نمی‌شناسد. کافی است که عاشق خدمت باشی، شاید این روزها افرادی را که شیفته میز و منصب هستند زیاد دیده باشید، اما موضوع گزارش امروز جوانی است که شیفته خدمت به مردم است، جهادگری که اگر در روزهای جنگ و جبهه بود مانند رزمندگان در صف‌های حق علیه باطل حاضر می‌شد اما چون توفیق حضور در روزهای جنگ را نداشته است امروز در سنگری دیگری کمر همت بسته تا گوشه‌ای از کار راه‌به‌دست بگیرد و گریه‌ای از کار مردم بگشاید.

آری جوانان پرشور و مخلص بودند که سربند یا حسین (ع) را به سر بسته و با رمز یا فاطمه زهرا (س) عازم جبهه‌های حق علیه باطل شدند و چه بسیار از این تعداد جوانان بودند که به آغوش خانواده بازگشتند و با وجود گذشت سال‌های زیاد از جنگ تعمیلی هنوز پیکرشان به وطن بازگشته و در گمنامی به سر می‌برند. نسل همان جوانان دیروز، جوانان امروز در قالب مدافعان حرم از حریم حضرت زینب (س) دفاع می‌کنند و گروهی دیگر از شیفتگان خدمت و جهاد نیز در نقاط محروم و مرزی استان همدان کمر همت بسته تا جایی که بتواند گوشه‌ای از مشکلات مردم را گره‌گشایی کنند.

در همین راستا با یکی از این جهادگران فرهنگی و تربیتی به گفت‌وگو نشست که نتیجه را با هم می‌خوانیم:

لطفاً در ابتدا خودتان را معرفی کنید.

بنده میثم رحیمی‌طیب روحانی و جهادگر گروه جهادی مادر سادات هستم، و از سال ۱۳۸۶ کار خود را آغاز کردم.

در صورت امکان تاریخچه مختصری از اردوهای جهادی ارائه دهید.

تا جایی که بنده اطلاع دارم و از دوستان سؤال

هدف ظاهری دارند که همانا خدمت‌رسانی به مناطق محروم است، چه از لحاظ فرهنگی، چه از لحاظ عمرانی. اما مهم‌ترین هدف گروه‌های جهادی خودسازی است که بیشتر افراد به این نیت در گروه حاضر می‌شوند.

با توجه به اینکه شما در گروه‌های جهادی مختلفی حضور داشتید و کار تربیتی انجام دادید به نظر شما در حال حاضر چه آسیب اجتماعی حواشی شهر و روستاها را تهدید می‌کند؟

اجازه بدید بنده در حوزه تخصصی خودم یعنی امور تربیتی نظر دهم و آسیب‌شناسی در حوزه‌های معیشتی، عمرانی و اقلیمی را به عهده متخصصان این حوزه واگذار کنم؛ به عقیده بنده در حال حاضر عدم سواد رسانه‌ای مهم‌ترین

تهدید قشر آسیب‌پذیر به‌شمار می‌رود چراکه در دو سال گذشته به دلیل مجازی شدن آموزش، اکثر افراد صاحب یک گوشی هوشمند شدند که از قبل با آن آشنایی نداشته و از طرفی به دلیل گسترش فضای ارتباطی و مجازی این افراد هم وارد این فضای بی‌حد و مرز شده و گاهی با آن‌ها نبوده و این امر سبب آسیب در حواشی شهر شده است، به همین دلیل توصیه می‌شود که کارشناسان سواد رسانه هرچه زودتر به یاری گروه‌های جهادی بشتابند و سواد رسانه را به والدین فرزندان روستایی آموزش دهند.

به نظر شما گروه‌های جهادی به‌صورت

جزیره‌ای کار می‌کنند و یا هم‌افزایی دارند؟

متأسفانه در چند سال اخیر شاهد عملکرد